

Výchovný poradce

Září 2024

JUDr. Hana Poláková

Osnova

- Přehled právních předpisů
- Vymezení kompetencí výchovného poradce
- Ohodnocení práce výchovného poradce

Přehled právních předpisů

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Školní poradenské pracoviště

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

Poskytování poradenských služeb

- Poradenské služby jsou poskytovány dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením
- Bezplatnost poradenských služeb
- Rozsah služeb je uveden v přílohách č. 1 až 4 vyhlášky
- Žádat může dítě, žák, student, zákonný zástupce, škola, školské zařízení, orgán veřejné moci

Předchozí informační povinnost

- Škola musí předem srozumitelně informovat dítě, žáka, studenta a v případě dítěte a nezletilého žáka, který má zákonného zástupce, také jeho zákonného zástupce o
  - a) všech podstatných náležitostech poskytované poradenské služby, zejména o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech poskytované poradenské služby,
  - b) prospěchu, který je možné očekávat, a o všech předvídatelných důsledcích, které mohou vyplynout z poskytování poradenské služby, i možných následcích, pokud tato služba nebude poskytnuta,
  - c) jeho právech a povinnostech spojených s poskytováním poradenských služeb, včetně práva žádat kdykoli poskytnutí poradenské služby znovu, práva podat návrh na projednání podle § 16a odst. 5 ŠZ, práva žádat o revizi podle § 16b ŠZ a práva podat podnět České školní inspekci podle § 174 odst. 5 ŠZ,
- a to prostřednictvím formuláře, jehož vzor je stanoven v příloze č. 5 k této vyhlášce.

§ 16a odst. 5 školského zákona – pochybnosti

- Pokud má zletilý žák, student nebo zákonný zástupce dítěte nebo žáka pochybnosti o tom, že škola nebo školské zařízení postupuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, může řediteli školy nebo školského zařízení navrhnout, aby s ním případ projednal za účasti pověřeného zaměstnance příslušného školského poradenského zařízení, a ředitel je povinen jednání bez zbytečného odkladu svolat.

§ 16b školského zákona – revize

- Dítě, žák, student nebo zákonný zástupce může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení, požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o jejich revizi. O revizi doporučení může požádat také škola, školské zařízení nebo orgán veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení, do 30 dnů ode dne, kdy doporučení obdržely, a Česká školní inspekce.

§ 174 odst. 5 školského zákona – stížnost

- Inspekční činnost České školní inspekce – podněty, stížnosti, petice

Ach ty termíny

- Poradenská služba se začne poskytovat bez zbytečného odkladu, nejpozději však do tří měsíců ode dne přijetí žádosti, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.
- Podmínkou poskytnutí poradenské služby je, že žadatel poskytne součinnost potřebnou k naplnění účelu poradenské služby.
- Krizová poradenská intervence, kterou se poskytuje pomoc v naléhavých ohrožujících situacích, se poskytuje bezprostředně po přijetí žádosti.

Pravidla pro poskytování poradenských služeb

- Při poskytování poradenských služeb školy a školská poradenská zařízení
  - a) dodržují účel poradenských služeb,
  - b) dodržují etické zásady poskytování poradenských služeb,
  - c) vycházejí z individuálních potřeb žáka, podporují jeho samostatnost a přispívají k jeho sociálnímu začleňování,
  - d) poskytují zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka zprávu a doporučení, které jsou výsledkem psychologické nebo speciálně pedagogické diagnostiky,

Pravidla pro poskytování poradenských služeb

- e) spolupracují s jinými školami a školskými zařízeními,
- f) sledují a vyhodnocují poskytování navržených podpůrných opatření žáka,
- g) informují žáka a zákonného zástupce žáka o poradenských službách poskytovaných školou nebo školským poradenským zařízením,
- h) poskytují žákovi a zákonnému zástupci žáka podrobné a srozumitelné seznámení s průběhem a výsledkem poskytování poradenských služeb.

§ 7 vyhlášky č. 72/2005 Sb.

- Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole školním poradenským pracovištěm, ve kterém působí zpravidla **výchovný poradce** a školní metodik prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy.
- Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.

- Pedagogičtí pracovníci školského poradenského pracoviště se podílejí na zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, poskytují součinnost školským poradenským zařízením a spolupracují s orgány veřejné moci za účelem ochrany práv žáků.
- Škola spolupracuje se školským poradenským zařízením také v oblasti dalších služeb zajišťovaných pro žáky podle standardních činností uvedených v přílohách č. 1 a 2 k této vyhlášce a služeb zajišťovaných školou.

Program poradenských služeb

- Škola zpracovává a uskutečňuje **program poradenských služeb** ve škole, který zahrnuje
  - popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků školského poradenského pracoviště,
  - **preventivní program školy včetně**
  - **strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.**

Výchovný poradce

Příloha č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb.

Zaměření poradenských služeb

- poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,
- prevence školní neúspěšnosti,
- kariérové poradenství spojující vzdělávací, informační a poradenskou podporu k vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
- podpora vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,

Zaměření poradenských služeb

- podpora vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,
- průběžná a dlouhodobá péče o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého sociálního klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení,
- včasná intervence při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů,
- předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace,

Zaměření poradenských služeb

- průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,
- metodická podpora učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,
- spolupráce a komunikace mezi školou a zákonnými zástupci,
- spolupráce školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

Standardní činnost výchovného poradce

- **Poradenská činnost:**

- Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků
- Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.

Standardní činnost výchovného poradce

- Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.
- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Standardní činnost výchovného poradce

- Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
- Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 ŠZ.

Metodické a informační činnosti

- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:
- a) v otázkách kariérového rozhodování žáků,
- b) s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,
- c) s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- d) s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,
- e) v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

Další činnosti výchovného poradce

- Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.
- Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.

Další činnosti výchovného poradce

- Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

Kariérové poradenství výchovného poradce

- Koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka
- Základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků
- Individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem
- Poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem

Kariérové poradenství

- Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy
- Zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek
- Poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám

Ocenění náročnosti práce

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě

Vedoucí školního poradenského pracoviště

- Organizační řád školy – školní poradenské pracoviště jako samostatný organizační útvar školy
- Výchovný poradce – vedoucí organizačního útvaru na prvním stupni řízení
- Nárok na příplatek za vedení podle § 124 ZP
- Výše příplatku 5 až 30 % platového tarifu nejvyššího platového stupně platové třídy, do které je výchovný poradce zařazen (% z 42780 Kč, nebo z 46260 Kč)

Zařazení do platové třídy

- Díl 2.16.01 – 13.2 katalogu prací (nařízení vlády č. 222/2010 Sb.)
- Specializovaná metodologická činnost v oblasti pedagogiky a psychologie, k jejímuž výkonu je nezbytné získání specializace stanovené zvláštním právním předpisem.

Studium výchovného poradenství

- § 8 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků
- Výchovné poradenství **nepadá** mezi specializované činnosti oceňované specializačním příplatkem. Specializované činnosti jsou uvedeny v § 9 vyhlášky

§ 8 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

- (1) Studium pro výchovné poradce získává jeho absolvent specializaci v základním oboru zaměřenou na oblast pedagogiky, speciální pedagogiky a psychologie. Tato specializace je předpokladem pro výkon specializované metodologické činnosti výchovného poradce.
- (2) Studium pro výchovné poradce se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole nebo v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v délce trvání alespoň 250 vyučovacích hodin a ukončuje se obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou ústní zkouškou před zkušební komisí.

Nekvalifikovaný výchovný poradce

- Možnost zaměstnávání nekvalifikovaných pedagogických pracovníků - § 22 odst. 10 ZPP
- Na dobu nezbytně nutnou, v nezbytně nutném rozsahu, pokud prokazatelně nemohu zaměstnat kvalifikovaného pedagogického pracovníka
- Rozvázání pracovního poměru výpovědí podle § 52 písm. f) ZP – zaměstnanec nesplňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce
- Není nárok na odstupné

Řešení

- Plán dalšího vzdělávání učitele – získat odborný předpoklad pro výkon práce výchovného poradce
- Studium výchovného poradenství – překážka v práci na straně zaměstnance
- Nárok zaměstnance minimálně na ta práva stanovená § 232 ZP

Práva při studiu výchovného poradenství

- **Pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku**
- a) v nezbytně nutném rozsahu k účasti na vyučování, výuce nebo školení,
- b) 2 pracovní dny na přípravu a vykonání každé zkoušky v rámci studia v programu uskutečňovaném vysokou školou nebo vyšší odbornou školou,
- c) 5 pracovních dnů na přípravu a vykonání závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria,
- d) 10 pracovních dnů na vypracování a obhajobu absolventské práce, bakalářské práce, diplomové práce, disertační práce nebo písemné práce, kterou je zakončováno studium v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou,
- e) 40 pracovních dnů na přípravu a vykonání státní závěrečné zkoušky, státní rigorózní zkoušky v oblasti lékařství, veterinárního lékařství a hygieny a státní doktorské zkoušky.
- K účasti na přijímací zkoušce přísluší zaměstnanci pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu.
- Za pracovní volno poskytnuté k vykonání přijímací zkoušky, opravné zkoušky, k účasti na promoci nebo obdobném ceremoniálu nepřísluší náhrada mzdy nebo platu.

Kvalifikační dohoda - § 234 ZP

- Součástí dohody je zejména závazek zaměstnavatele umožnit zaměstnanci zvýšení kvalifikace a závazek zaměstnance setrvat u zaměstnavatele v zaměstnání po sjednanou dobu, nejdéle však po dobu 5 let, nebo uhradit zaměstnavateli náklady spojené se zvýšením kvalifikace, které zaměstnavatel na zvýšení kvalifikace zaměstnance vynaložil, a to i tehdy, když zaměstnanec skončí pracovní poměr před zvýšením kvalifikace.
- Závazek zaměstnance k setrvání v zaměstnání začíná od zvýšení kvalifikace.

Snížení přímé pedagogické činnosti (§ 3 odst. 2 nařízení vlády č. 75/2005 Sb.)

- Učiteli - výchovnému poradci se snižuje týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti
  - a) v základní a střední škole s počtem žáků
    - 1. do 150 o 1 hodinu týdně,
    - 2. do 250 o 2 hodiny týdně,
    - 3. do 550 o 3 hodiny týdně,
    - 4. do 800 o 4 hodiny týdně,
    - 5. nad 800 o 5 hodin týdně,
  - b) v základní škole speciální s počtem tříd
    - 1. do 7 o 1 hodinu týdně,
    - 2. do 12 o 2 hodiny týdně,
    - 3. nad 12 o 3 hodiny týdně.

Více výchovných poradců na škole

- Je-li pověřeno výkonem funkce výchovného poradce více pedagogických pracovníků, sníží se každému z nich rozsah přímé pedagogické činnosti podle ředitelem školy přiděleného počtu žáků nebo tříd.

Ředitel jako výchovný poradce

- Vykonává-li funkci výchovného poradce ředitel školy, zástupce ředitele školy nebo vedoucí učitel praktického vyučování, sníží se jim týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti podle odstavců 2 a 3, nejvýše však do poloviny týdenního rozsahu stanoveného pro ředitele školy v příloze č. 1 k tomuto nařízení.

Připravované změny?

- **Diskuse nad efektivitou v minulosti přijatých změn**
- Inkluze?????
- Reforma financování regionálního školství??????
- Platy učitelů jako mandatorní výdaj??????
- **Plány do budoucna**
- Méně škol, méně pedagogických pracovníků (změna školského zákona)
- O provozní zaměstnance ať se stará zřizovatel (změna zákona o rozpočtovém určení daní)

Co aktuálně MŠMT plánuje?

- Zavedení školního psychologa
- Nová kategorie pedagogického pracovníka – sociální pedagog
- Parametrizace asistentů pedagoga
- ALE
- Nejsou peníze.....

Shrnutí

- Zvyšující se náročnost práce výchovného poradce
- Diskuse nad jeho oceněním
- Marně hledáme kvalifikovaného výchovného poradce
- Prvky motivace ze strany vedení škol (podpora dalšího vzdělávání, chráním záda, utvrzují autoritu výchovného poradce)

Děkuji za pozornost

JUDr. Hana Poláková